

Nr 792

Av herr Schmidt m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 175, angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1956/57, m. m.

Som en följd av förändringen i äganderättsförhållandena beträffande LKAB sker ingen avsättning till dispositionsfond i företaget för två verksamhetsår, 1954/55 och 1955/56. Härigenom ökas den utdelningsbara vinsten. Utdelningen till statsverket blir alltså väsentligt större än vanligt. Det kan emellertid anföras skäl för att de medel som normalt icke skulle ha utdelats disponeras så att de kommer till användning för företaget. I detta syfte har finansministern i proposition nr 175 förelagat att avsättningar göres till budgetutjämningsfonden under innevarande och nästa budgetår av medel avsedda för investering i LKAB. Ifrågavarande medel skall särredovisas på budgetutjämningsfonden samtidigt som statskontoret skall överföra motsvarande belopp till ett särskilt konto i riksbanken.

Det av finansministern föreslagna förfarandet överensstämmer i princip med det förslag som organisationskommittén för LKAB framlagt på denna punkt och som även tillstyrkts av riksräkenskapsverket. Den fråga som är av särskilt intresse gäller hur stort belopp som skäligen bör avföras till budgetutjämningsfonden. Här har departementschefen valt att föreslå en avsättning av ett belopp som motsvarar hela statsverkets vinst, alltså inte endast ett belopp motsvarande vinstökningen utan även den så att säga regelmässiga utdelningen för statsverket. Riksräkenskapsverket har i denna fråga intagit en annan och enligt vår mening principiellt riktigare ståndpunkt och förordat, att den nödvändiga reserveringen sker genom att ett mot *den beräknade utdelningsökningen* svarande belopp avsättes. Verket har i sin motivering bl. a. framhållit:

Den ytterligare utdelning från LKAB, som tillkommer staten för verksamhetsåren 1954/55 och 1955/56, därest någon avsättning till dispositionsfond icke kommer till stånd för dessa år, är enligt riksräkenskapsverkets mening att betrakta såsom en tillgång för statsregleringen och bör därför lika litet som den del av utdelningen för samma verksamhetsår, som motsvarar vad som enligt tidigare tillämpad vinstdisposition inlevererats till statsverket, kunna vid sidan av riksstaten tagas i anspråk för tillgodoseende av bolagets behov av likvida medel. Även om ett mot utdelningen från bolaget eller del därav svarande belopp anses böra disponeras för angivna ändamål, bör utdelningen i sin helhet alltså redovisas såsom inkomst på driftbudgeten samt de för bolaget erforderliga medlen tillföras bolaget från anslag å riksstaten. Tillskottet till bolaget bör självfallet redovisas såsom en

statlig tillgång. Anslagsanvisningen bör därför ske på kapitalbudgeten, närmare bestämt under fonden för statens aktier, om tillskottet sker i form av aktieteckning i bolaget, och under fonden för låneunderstöd, om tillskottet lämnas såsom ett lån till bolaget.

Skäl kunna anföras för att härvid den ökning av statens utdelning från bolaget, som inträder vid ett slopande av tidigare dispositionsfondsavsättningar, icke bör få påverka budgetbalansen. Detta kan ernås genom att av driftbudgetens inkomster ett mot utdelningsökningen svarande belopp genom överföring till vederbörlig titel å investeringsstaten för den kapitalfond, under vilken anslag anvisas för tillskott till bolaget, disponeras för sådan förmögenhetsbildning, som berörts i det föregående. I avbidan på denna överföring till kapitalbudgeten, vilken även om anslag för tillskott till bolaget anvisas för de två budgetår, under vilka utdelningsökningarna inflyta, kommer att ske först när tillskottet utbetalas till bolaget, böra de medel, som skola tagas i anspråk för överföringen, reserveras på och icke utanför budgetutjämningsfonden. Det synes vidare lämpligt att ett mot de reserverade medlen svarande belopp får av statskontoret överföras till ett särskilt konto i riksbanken för att utbetalas till den fondförvaltande myndigheten i den mån medel utanordnas från nämnda anslag. Härigenom vinnes, att icke heller riksgäldskontorets upplåningsbehov kommer att påverkas vare sig av inleveransen till statsverket av utdelningsökningen eller av utbetalningen av tillskottet till bolaget.

Såsom tidigare antytts anser vi, att den av riksräkenskapsverket hävdade uppfattningen är väl grundad. Departementschefens förfarande innebär i själva verket att en del av statsverkets ordinarie inkomster avföres från statsbudgeten i och för investering i LKAB. Enligt vår mening bör endast det belopp avsättas som kan beräknas motsvara vinstökningen eller det belopp som annars skulle avskrivits. Riksräkenskapsverket, som icke förordnat något bestämt belopp för avsättningen, har beräknat vinstökningen för statsverket till 30 milj. kr. för vardera budgetåret. Vi föreslår att ett belopp av denna storlek avsättes för budgetåren 1955/56 och 1956/57.

Med hänvisning till det ovan anförda får vi föreslå,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 175 måtte medgiva att för budgetåren 1955/56 och 1956/57 30 milj. kr. å vardera budgetåret avsättes till budgetutjämningsfonden för att där särredovisas såsom avsedda för framtida investering i LKAB samt att motsvarande belopp må av statskontoret överföras till särskilt konto i riksbanken.

Stockholm den 15 maj 1956

Carl S:son Schmidt

Gustaf Kollberg

Filip Kristensson
i Osby